

بررسی تطبیقی مواجهه عرب و مغول با ایرانیان در حوزه علوم

بهرام امانی^۱، کیوان سلیمان زاده چوبر^۲

۱-دانشیار گروه تاریخ دانشگاه زنجان

۲-دانشجو ارشد تاریخ ایران دوره اسلامی دانشگاه زنجان

ایران در دو دوره ی متفاوت توسط اعراب و حدود شش قرن بعد توسط مغول فتح شد. اقوام مغول و عرب هر دو خاستگاه های بیابانی و بدوی داشتند. بررسی تصادم بدویت با تمدن ها امری ضروری و مهم جهت پژوهش های عمیق است. ورود این اقوام به ایران با عنایت به بیابان گرد بودن شان تاثیراتی بس عمیق و گسترده بر علوم این مرز و بوم داشته است. آسان ترین و ساده ترین راه درک این نوع تاثیر را می توان در گستره حوزه های علوم مختلف باید بررسی کرد. درک میزان استفاده از علوم مختلف و همچنین تاثیر متقابل این علوم بر فاتح و مغلوب در حوزه های مختلف بیانگر میزان تاثیر گذاری فرهنگی در میان پارسیان باشد. چرا که علوم زیر شاخه ای از فرهنگ به شمار می رود. این مقاله بر آن است که با روش تحلیلی و توصیفی و با استفاده از روش کتابخانه ای به تبیین بازتاب باورهای فرهنگی به بررسی تطبیقی مواجهه عرب و مغول با ایرانیان در حوزه علوم پردازد. به نظر می رسد میزان استفاده از علوم مختلف در بین مغولان با توجه به گسترش این علوم در ایران طبیعتاً بیشتر از علوم مربوط به دوره ورود اعراب به ایران باشد اما علوم مورد توجه اعراب هم نیز قابل توجه می باشد. کلمات کلیدی: تبادل فرهنگی، فتوحات اسلامی، حمله مغول، تاریخ علوم